

BROEDVOGELS VAN HET LANDGOED

KOMMERRUST IN 2013



Dick A. Jonkers

Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken



BROEDVOGELINVENTARISATIE VAN HET LANDGOED KOMMERRUST IN 2013

Subgroep Avifauna
Dick A. Jonkers



Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken

Postbus 1028

1200 BA Hilversum

broedvogels@vwggooi.nl

www.vwggooi.nl

Foto omslag: Dick A. Jonkers

Hilversum, 2013

Uitgave: 224

© Copyright 2013. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken Hilversum.
Overname van gegevens is alleen toegestaan met bronvermelding en na schriftelijke
toestemming van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken.

DANKWOORD

Het komt niet vaak voor dat een gebied wat geïnventariseerd wordt zo klein is als het landgoed waarover dit rapport is gemaakt. Het voordeel van een geringe oppervlakte is, dat je voor zo'n terrein weinig tijd nodig hebt om de inventarisatierondes te maken. Ook dat inventariseerders daardoor snel bereid zijn om zo'n onderzoek nog in hun inventarisatieschema op te nemen. Dank daarom aan Tjark van Heiningen en Peter Janssen. Zij hebben zich samen met de auteur van dit rapport van de taak gekweten om aan het licht te brengen welke soorten en aantallen broedvogels in 2013 hun domein hadden op het landgoed Kommerrust. Om een inventarisatie naar behoren te kunnen uitvoeren is een goede voorbereiding van belang. Dank daarom aan hen die daaraan hebben bijgedragen. Regiobeheerder Ben Blessing van het Goois Natuurreservaat verschaftte achtergrondinformatie over het terrein. Zijn collega Paul Ubbink zorgde voor onmisbaar kaartmateriaal. Ook Dirk Prop en Huub Casander mogen niet ontbreken in dit rijtje van degenen die hulp boden.

SAMENVATTING

In 2103 is het landgoed Kommerrust in Naarden integraal geïnventariseerd op het voorkomen van broedvogels. Het is de eerste keer dat dit op deze wijze gebeurde. Het landgoed heeft een geringe oppervlakte en het aantal soorten en broedvogels bleef als gevolg daarvan ook klein. In totaal kwamen twintig verschillende soorten broedvogels voor in het gebied. Van de 55 territoria in Kommerrust namen acht soorten holenbroeders er samen bijna 40% van voor hun rekening. Het gaat hier om soorten die er broeden in natuurlijke hopen of spleten. Nestkasten komen niet voor in het gebied.

Op de grauwe gans en goudvink na waren er geen opvallende soorten aanwezig. De habitat leek geschikt voor kleine bonte specht, fluiters, glanskop en appelvink, maar deze soorten schitterden door afwezigheid.

INHOUD

BROEDVOGELINVENTARISATIE VAN HET

LANDGOED KOMMERRUST IN 2013	3
1. INLEIDING.....	9
2. HISTORIE	9
3. HUIDIG GEBIED.....	9
3.1 Ligging en oppervlakte, terreinbeschrijving en beheer.....	9
4. TOEGANGSVOORWAARDEN EN RECREATIE.....	11
5. WERKWIJZE BIJ DE INVENARISATIE.....	11
5.1 Werkwijze en route	11
6. INVOEREN VAN WAARNEMINGEN.....	122
7. RESULTATEN.....	12
7.1 Overzicht van de in 2013 vastgestelde territoria.....	12
7.2 Soortenrijkdom en dichtheid	12
7.3 Ecologische kenmerken	13
7.4 Soortbespreking	15
8. NIET-BROEDVOGELS	20
9. ZOOGDIEREN.....	22
10. AANBEVELINGEN.....	22
11. LITERATUUR.....	23

1. INLEIDING

Nog net voor het 80-jarig bestaan 2012 het Goois Natuurreservaat (GNR) is aan deze terreinbeherende organisatie door een particulier een bijzonder kleinood geschonken: het landgoed Kommerrust. Dit parkachtige gebied van slechts enkele hectares ligt in de Gooise Noordflank bij Naarden, grenzend aan de zeer drukke A1. Tot 2013 ontbraken gegevens over de soorten en aantallen broedvogels, die gebruik maakten van dit landgoed. Omdat bestendig beheer achterwege was gebleven en er plannen waren om het gebied op te knappen heeft de Vogelwerkgroep aangeboden om in het hiervoor genoemde jaar een broedvogelinventarisatie uit te voeren. De resultaten daarvan zijn in dit voorliggende verslag vermeld.

2. HISTORIE

Over deze buitenplaats wordt al in de eerste helft van de 17^e eeuw geschreven. Het zou een toen een lustoord zijn geweest met een huis, lustprieeltjes, een bron, een vijver en een heuvel. Daarnaast was er veel aanplant, met een grote variatie aan bomen. Er stonden zelfs o.a. druiven en abrikozen. Het is nu haast niet voor te stellen dat de toenmalige buitenplaats, die in de 18^e eeuw nog een oppervlakte besloeg van circa 70 hectare, omgeven was door graanrijke akkers. Van het luisterrijke gebied resteert nog slechts een schim. Door onder meer verkopen, afzandingen en daarmee samenhangende zanderijsloten slonk de oppervlakte en bleef een piepklein gebied over.

3. HUIDIG GEBIED

3.1 Ligging en oppervlakte, terreinbeschrijving en beheer

Het landgoed ligt tegenwoordig vooral omgeven door grasland, verscholen in de Gooise Noordflank tussen de A1, Bollelaan, Flevolaan en de Naarderstraat (Figuur 1). Een zandweggetje voert vanaf de Bollelaan naar een slagboom die bij de toegang van het gebied staat. Van de vroege ochtend tot in de nacht raast het verkeer van de A1 langs het gebied met een werkdagintensiteit van bijna 100.000 voertuigen.

Het huidige Kommerrust heeft een oppervlakte van 2,7 ha.

Voor de aanvang van de inventarisaties is in de herfst van 2012 de uitgangssituatie vastgelegd, die hieronder is weergegeven.

Bij de bomen is de beuk overheersend, waarvan vele exemplaren zeer oud zijn en een aantal in de aftakelingsfase verkeren. De vele gaten en spleten daarin bieden nestelmogelijkheden voor holenbroeders, zoals mezen en spechten. Ook vleermuizen kunnen hiervan gebruik maken. Verder zijn er eiken, berken, linden en enkele sparren aanwezig. Hier en daar zijn bomen begroeid met klimop en staat taxus of hulst. Struwelen van rododendrons zijn beeldbepalend. Samen enkele veldjes sneeuwkllokjes benadrukken zij het voorheen parkachtige karakter.



Figuur1. Ligging van Kommerrust. Rijksweg A1 schampt het landgoed.
Het oorspronkelijke pad is goed zichtbaar.

Langs een voormalige zanderijvaart en een zijslot daarvan zetten elzen de toon. Deze brede vaart langs Kommerrust is ondiep geworden door voortdurende bladval. Er is al weer jaren geleden is ooit een steil kantje van de vaart afgestoken om ijsvogels te faciliteren. Er is echter nooit een nestelpoging ondernomen door deze soort.

In de struiklaag staat soms hoog opgroeiende Amerikaanse vogelkers, lijsterbes, hulst, esdoorn en vuilboom. Er is een klein deel waarin zich enkele verwaarloosde moestuintjes bevinden. In een van de tuintjes is een Japanse notenboom (ginko) gevonden. Aan de zaden daarvan wordt een heilzame werking toegeschreven. Het paadje naar die moestuinperceeltjes is begroeid met bamboe. Dichtbij de tuintjes ligt nog een dichtgeslibde aftakking van de zijslot, die voorheen aan beide zijden daarmee in verbinding stond. Deze is zijarm bevat door decennia lang voortdurende bladval nog maar weinig water. Vanaf de randen is er overhangende begroeiing.

Een heuvel, met daarbij enkele lindebomen, waarop zich een boerderij bevond, is nog steeds zichtbaar. In de heuvel bevinden zich de weggewerkte restanten van de boerderij. Andere opstallen zijn niet meer aanwezig. In de winter van 2013 jaar hebben vrijwilligers van het Goois Natuurreservaat de handen uit de mouwen gestoken door het oorspronkelijke lusvormige pad in ere te herstellen. Tegelijkertijd is toen veel ongewenste ondergroei verwijderd om ruimte te creëren voor de groepen rododendrons.



De zijarm.

Foto: Dick A. Jonkers

4. TOEGANGSVOORWAARDEN EN RECREATIE

De algemene toegangsvoorwaarden van GNR zijn van toepassing. Kommerrust is vrij toegankelijk van zonsopkomst tot zonsondergang. De wandeling op wegen en paden is er vrij. Honden dienen echter het hele jaar door aangelijnd te zijn. Deze voorwaarde wordt tenminste door één omwonende met voet met voeten getreden, die hier een hond onaangelijnd rond laat lopen.

Door de verborgen ligging wordt het gebied sporadisch bezocht door recreanten. Wel houden zich er af en toe natuurliefhebbers op die gespecialiseerd zijn in een of ander organisme.

5. WERKWIJZE BIJ DE INVENARISATIE

5.1 Werkwijze en route

Eind augustus 2012 is al een verkenning uitgevoerd om de nulsituatie van de begroeiing vast te leggen. Tegelijkertijd is ook de potentie van het gebied genoteerd voor mogelijke specifieke soorten aan de hand van habitatkenmerken. Dit gebeurde eveneens, omdat was aangegeven dat daarna nog voor het broedseizoen van 2013 beheeringrepen zouden plaatsvinden. He doel daarvan was om Kommerrust enigszins te ontsluiten voor rustige recreatie. Daarna zijn in herfst en winter nog enige bezoeken gebracht voor het verzamelen van aanvullende gegevens.

De route liep over het in de winter van 2013 opnieuw schoongemaakte ontsluitingspad van waaraf alle delen van het gebied goed bestreken konden worden. De terrioriagegegevens zijn ingetekend op kaarten met een schaal van 1: 1700. Van iedere soort is de plek vastgelegd waar hij was gesignaleerd met daarbij de soort waarneming. Die notatie kon betrekking hebben op een individu, paar, balts, nestindicatie/ alarm, nest of anders. Ook waarnemingen van vogels, die geen gedrag vertoonden dat een indicatie gaf voor een mogelijke broedvogel zijn opgetekend. Verder is er aandacht geschonken aan het voorkomen van zoogdieren en amfibieën. In totaal zijn dertien bezoeken gebracht aan het gebied (Tabel 1). De tijd die dat vergde nam nooit meer dan een half uur tot drie kwartier in beslag, waarbij twee keer een rondje is gelopen.

Inventarisatiedata	
27-02-2013	04-05-2013
23-03-2013	18-05-2013
04-04-2013	02-06-2013
08-04-2013	15-06-2013
17-04-2013	25-06-2013
20-04-2013	29-06-2013
23-04-2013	06-07-2013

Tabel 1. Data waarop Kommerrust is geïnventariseerd.

De data lagen gelijkmatig verspreid over het inventarisatieseizoen. De begintijd lag in het algemeen een half uur voor zonsopkomst. Waarnemingen zijn geregistreerd met een internetapplicatie (zie 6.)

6. INVOEREN VAN WAARNEMINGEN

Bij het invoeren en uitwerken van de waarnemingen is gebruik gemaakt van de website www.broedvogelkartering.nl

In een artikel in *het Vogeljaar* (Prop et al. 2010) is de werking hiervan beschreven. Het komt er op neer dat via deze site alle afzonderlijke waarnemingen via een Googlekaart ingevoerd kunnen worden, waarbij tevens het soort waarneming wordt ingevuld. Aan het eind van het seizoen kunnen per soort de territoria automatisch berekend worden door middel van het clusteren van de waarnemingen. De rekenwijze hierbij is geheel volgens de Broedvogel Monitoring- methode van Sovon (van Dijk & Boele 2011). Het resultaat van de berekening is te zien op een stippenkaart, waarbij een stip is gepositioneerd op de vroegste waarneming binnen de Sovon- datumgrenzen.

De tellingen zijn ingevoerd met hulp van de hierboven genoemde website. Er is geprobeerd dit zo snel mogelijk te doen na de inventarisatie. Aan het einde van het seizoen zijn de territoria automatisch berekend.

7. RESULTATEN

7.1 Overzicht van de in 2013 vastgestelde territoria

In 2013 zijn op het landgoed Kommerrust territoria vastgesteld van de in tabel 2 vermelde vogelsoorten. Van enkele ervan is een nest gevonden. De aantallen waren klein. Als 'talrijkste' soorten kwamen de merel en de koolmees voor, ieder met zes territoria. Daarna volgden winterkoning, roodborst en pimpelmees met vijf en de vink met vier territoria. De overige veertien soorten waren vertegenwoordigd met één tot drie paren.

7.2 Soortenrijkdom en dichtheid

Het aantal soorten (20) dat zich in het gebied gevestigd had, was voor zo'n kleine oppervlakte betrekkelijk groot. Hieronder bevonden zich geen soorten van de Rode Lijst. Er ontbraken enkele soorten die wel verwacht werden. Het betreft hier de kleine bonte specht, fluitier, glanskop en appelvink, typisch soorten van oud volgroeid bos. Hun afwezigheid kan te maken hebben met het onvoldoende aanwezig zijn van specifieke habitatvoorwaarden. Bij de fluitier kan het ontbreken van ijle ondergroei een factor zijn, voor de glanskop het niet voorkomen van bomen in de aftakelingsfase, waar rottend hout aanwezig is waarin de soort zijn nestholte kan uithakken. Ook van de appelvink werd vooraf verondersteld, dat die aanwezig zou zijn. Deze soort is slechts een keer gesignaleerd.

Het is niet duidelijk of de soortenrijkdom en de aantallen broedvogels beïnvloed zijn door het geluid van de aan Kommerrust grenzende autosnelweg A1. Bekend is dat verkeer van invloed kan zijn (Reijnen et al. 1992), maar evengoed kunnen allerlei andere factoren in het spel zijn.

Totaal was het aantal territoria van alle broedvogels samen 53. Het is verleidelijk om hiermee dichtheden per 10 ha of 100 ha te gaan berekenen, zodat vergelijkingen met gelijksoortige gebieden elders kunnen worden gemaakt. Kommerrust heeft echter en zo kleine oppervlakte dat extrapoleren niet verantwoord is.

Soort	Aantal territoria
Knobbelzwaan	1
Meerkoet	2
Holenduif	1
Houtduif	1
Grote Bonte Specht	2
Winterkoning	4
Heggenmus	2
Roodborst	5
Merel	6
Zanglijster	2
Zwartkop	2
Tjiftjaf	3
Staartmees	1
Pimpelmees	5
Koolmees	6
Boomklever	2
Boomkruiper	1
Vink	4
Groenling	2
Goudvink	1
Aantal soorten	20

Tabel 2. Aantal territoria van broedvogels in Kommerrust in 2013.

7.3 Ecologische kenmerken

Soort bezit een aantal ecologische kenmerken, die iets vertellen over hun leefgebieden (Ruitenbeek et al. 1990). De status van een soort geeft in dit opzicht aan of zo'n gebied het hele jaar door geschikt is om daar te verblijven, of dat voor een deel van de populatie het geval is en die wel op trek gaat. Deze soorten worden respectievelijk standvogels (S) of deeltrekkers (D) genoemd. De soorten die een gebied volledig verlaten zijn wegtrekkers (W).

Een andere indeling is die naar broedplaats en deze zegt iets over de samenstelling van een terrein en de geschiktheid voor het bieden van een broedplek. Zo zijn er holenbroeders (H), boombroeders (B), struikbroeders (S) en grondbroeders, die hun nest op of vlak boven de grond maken (G). Een aparte categorie zijn de waterbroeders die een drijvend nest bouwen (W). Ook in de foerageerplaats is onderscheid te maken. Er zijn waterfoerageerders (W), grondfoerageerders op of in de bodem of lage vegetatie (G), vegetatiefoerageerders in opgaande kruiden, struiken of bomen (V), en luchtfoerageerders (L). Een aparte categorie vormen de indifferente soorten (I) die op verschillende plekken foerageren.

De status, nest- en foerageerplaats van de op Kommerrust aangetroffen soorten zijn samengevat in tabel 3.

Soort	Status	Nestplaats	Foerageerplaats
Knobbelzwaan	S	G	I
Meerkoet	D	W	W
Holenduif	D	H	G
Houtduif	D	B	G
Gr. Bonte Specht	S	H	V
Winterkoning	D	S	V
Heggenmus	D	H	V
Roodborst	D	H	V
Merel	D	B	G
Zanglijster	D	B	G
Zwartkop	W	S	V
Tjiftjaf	W	G	V
Staartmees	S	B	V
Pimpelmees	S	H	V
Koolmees	S	H	V
Boomklever	S	H	V
Boomkruiper	S	H	V
Vink	D	B	V
Groenling	D	S	V
Goudvink	S	S	V

Legenda:

Status : S standvogel, D deeltrekker, W wegtrekker

Nestplaats: B boombroeder G grondbroeder, H holenbroeder, S struikbroeder, W waterbroeder

Foerageerplaats: G grondfoerageerder, I indifferant, V vegetatiefoerageerder, W waterfoerageerder.

Tabel 3. Ecologische kenmerken van de broedvogels op Kommerrust.

Uit de bovenstaande tabel komt naar voren dat het gebied op twee soorten na bewoond wordt door standvogels of deeltrekkers. De soorten die wegtrekken zijn zwartkop en tjiftjaf. Het zijn de broedvogels die voor hun voedselvoorziening vrijwel volledig afhankelijk zijn van kleine insecten, zoals muggen en dergelijke. De holenbroeders zijn goed vertegenwoordigd en dat gaat ook op voor de struik- en boombroeders. De vegetatiefoerageerders hebben de overhand.

7.4 Soortbespreking

In het navolgende worden de resultaten per soort behandeld. Een vergelijking maken met de resultaten van eerder uitgevoerde inventarisaties is niet mogelijk, omdat er nooit integrale inventarisaties zijn gedaan.

Knobbelzwaan

1 territorium



Het enige paar dat is aangetroffen had een nest aan de rand van een zijarm van een van de zanderijsloten.

Meerkoet

2 territoria



Twee paren hadden zich gevestigd aan dezelfde zijarm.

Holenduif

1 territorium



Het paar had een nest in een holte in een hoge oude beuk.

Houtduif

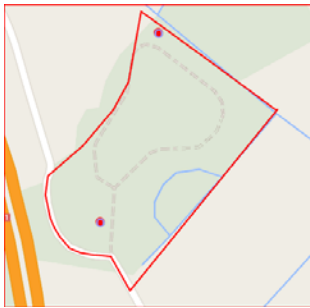
1 territorium



Hoewel er voldoende nestelplekken aanwezig waren in de rododendrons en struik- en er voldoende ruimte was voor iets meer paren, had zich slechts één paar gevestigd.

Grote bonte specht

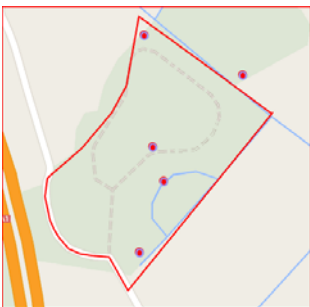
2 territoria



Er hielden zich twee paren in het gebied op, die beide een territorium hadden, die aan de rand van het gebied lagen.

Winterkoning

4 territoria



Twee paren bezetten een territorium dicht tegen de gebiedsgrenzen; twee anderen nestelden kennelijk op korte afstand van elkaar dicht bij de moestuintjes. De centra van de territoria hadden met elkaar gemeen, dat er dichte ondergroei aanwezig was.

Heggenmus

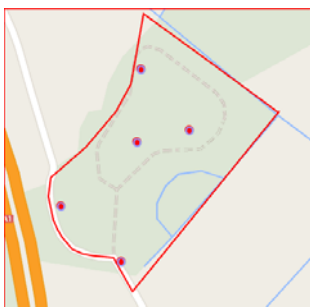
2 territoria



Een territorium bevond zich in het struikgedeelte dicht tegen de verlande zijarm in de omgeving van de moestuintjes. Een andere bezette plek was een deel met struiken langs een pad op de grens van het gebied dat naar het noorden loopt.

Roodborst

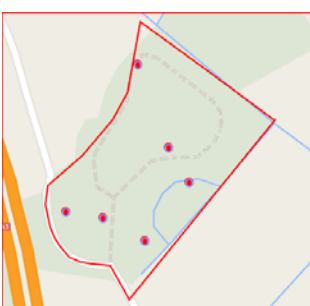
5 territoria



Deze soort was voor een zo kleine oppervlakte goed vertegenwoordigd. De territoria waren gelijkmatig verdeeld over het gebied. Als 'holenbroeder' nestelt hij graag op of in de grond o.a. tussen gras en dood blad. Het laatstgenoemde materiaal is plaatselijk in dikke lagen op de bosbodem aanwezig

Merel

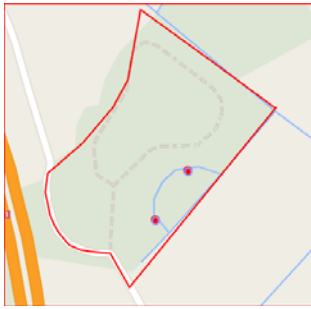
6 territoria



Het moet al wel heel gek gaan als de merel ergens in gebieden met open plekjes en enigerlei vorm van struik- of boombegroeiing niet tot de een van de talrijkste soorten behoort. Nu is talrijk voor Kommerrust wel een groot woord, maar samen met de koolmees staat hij wel aan de top in de ranglijst

Zanglijster

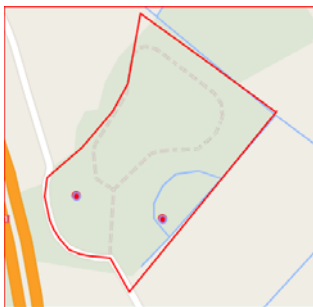
2 territoria



Beide territoria bevonden zich in de directe omgeving van de moestuintjes.

Zwartkop

2 territoria



Op twee plakken zijn territoria vastgesteld. Een daarvan lag in struweel dicht bij de moestuintjes, de ander in hoge plantenbegroeiing.

Tjiftjaf

2 territoria



Om voor een tjiftjaf aantrekkelijk te zijn moet de combinatie boomgroei met open plekken en (vrij) hoge plantengroei enigszins aanwezig zijn. Waar die combinatie voorkwam had de tjiftjaf zich op enkele plekken gevestigd.

Staartmees

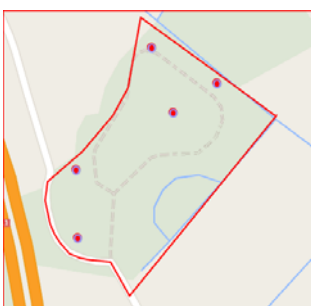
1 territorium



Staartmezen hebben een voorkeur voor het bouwen van een nest in dichte groen blijvende struiken, heesters of bomen. Dit soort begroeiing komt niet voor in Kommerrust. Wel was er in de omgeving van de moestuintjes aan weerszijden van het toegangspadje een dichte haag van bamboe, waar het nest kennelijk in heeft gezeten.

Pimpelmees

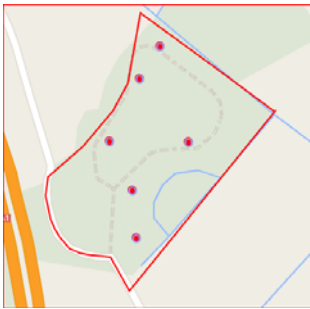
5 territoria



Er hangen op Kommerrust geen nestkasten. In een gebied met bomen waar gaten en spleten in voorkomen is het ophangen daarvan niet nodig, tenzij men nestkastonderzoek doet of wil gaan doen. Voor holenbroeders is het gebied ideaal. Bijna 40% van het broedvogeltotaal van alle soorten bestond uit holenbroeders.

Koolmees

6 territoria



In gebieden met nestkastbestanden is de koolmees altijd dominant in de gevallen waar de grootte van het nestgat niet als beperkende factor werkt. Als dit niet het geval is, is de verhouding koolmees: pimpelmees vaak 2: 1. In de natuurlijke situatie op het landgoed was die bijna 1:1.

Boomklever

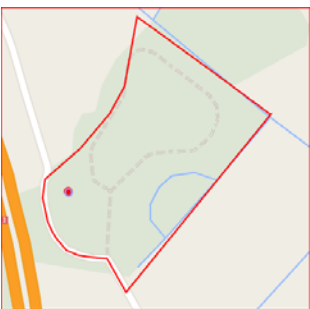
2 territoria



Er kwamen niet ver van elkaar twee paren boomklevers voor. Meestal is dit niet zo.

Boomkruiper

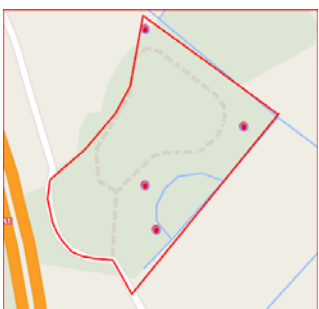
1 territorium



Diverse plekken waren geschikt voor deze soort die er de voorkeur aan geeft om in spleten te broeden.

Vink

4 territoria



Vinken zijn echte boombroeders en bomen komen volop voor. Het is dan ook niet vreemd dat de soort in het rijtje met algemene soorten staat.

Groenling

2 territoria



De twee aanwezige paren groenlingen hielden zich op in de omgeving van struwelen met rodondendrons en hebben daarin waarschijnlijk hun nesten gehad. Ze nestelen graag in altijd groene struiken.



Ook deze soort heeft een lichte voorkeur voor 'evergreens', waartoe de rododendrons behoren.



Bron: Vogeldagboek.nl

8. NIET-BROEDVOGELS

Af en toe zijn vogels gesignaleerd in het landgoed, waarvan later bleek dat het geen broedvogels waren, of exemplaren die geen territoriaal gedrag vertoonden. Ook zijn soms soorten gezien aan de rand van de zanderijsloot of in de aanliggende graslanden.

Aalscholver Op 24 maart waren vier exemplaren aan het vissen in de zanderijsloot bij de graslanden.

Grote zilverreiger Een laag overvliegende grote zilverreiger landde op 27 februari in het noordelijk gelegen grasland

Wilde eend Vier mannetjes waren op 24 maart aanwezig in de zanderijvaart. De vrouwtjes zullen waarschijnlijk in de omgeving aan het broeden zijn geweest. Er zijn echter geen aanwijzingen dat er wilde eenden hebben gebroed in het landgoed.

Slobeend Een mannetje hield zich op 24 maart in de zanderijvaart op.

Wintertaling Op 8 april was een paar aanwezig in de zanderijvaart.

Grauwe gans Een exemplaar met twee kleine jongen kwam op 17 april uit de randbegroeiing tevoorschijn van de grenssloot aan de zuidzijde. Dit duidt op de aanwezigheid van een nest. De datumgrens voor de aanwezigheid van een nest ligt echter op 15 april, waardoor deze waarneming niet als broedgeval mag worden opgevoerd.

Nijlgans In het vroeg voorjaar was voordurend een paar aanwezig. Het paar is op 24 op het ooievaarsnest gezien dat aan de overzijde van de zanderijvaart staat.

Havik Tot twee keer toe zijn prooiesten gevonden van een havik die houtduiven had geslagen.

Buizerd Deze soort is alleen op 17 april gehoord, toen een roepend exemplaar boven het landgoed cirkelde.

Bosuil Resten van een reeds lang dood volwassen exemplaar lagen bij de zanderijvaart. In dezelfde omgeving is een oude braakbal gevonden van een bosuil. Tijdens de inventarisatie zijn nooit roepende exemplaren gehoord. Een wandelaarster die in de omgeving woont, vertelde dat zij af en toe uilen hoorde. Wellicht broedde of broedt een paar in een van de in slechte staat verkerende bedrijfsgebouwen aan de overkant van de vaart.

Gierzwaluw Enkele exemplaren gebruikten op 25 juni de zanderijvaart als foerageergebied.

Boerenzwaluw Op dezelfde dag vertoonden twee boerenzwaluwen hetzelfde gedrag bij de grenssloot die naar deze zanderijvaart loopt

Appelvink Tijdens de voorverkenning bestond het idee dat het landgoed een goed leefgebied zou kunnen zijn voor de appelvink. Er zijn binnen de datumgrenzen nooit activiteiten geconstateerd, die op de aanwezigheid van een territorium duiden. Er was een waarneming van een overvliegend roepend exemplaar op 17 april. Een ander zwijgzaam exemplaar landde op 25 juni open plekje tussen brandnetels.

Ekster De enige waarneming dateert van 27 februari, toen een exemplaar in de bomen rond scharrelde.

Zwarte kraai Af en toe zijn enkel exemplaren aan de randen aangetroffen van het gebied.

Halsbandparkiet Een keer zijn twee exemplaren gezien van deze exoot (mededeling mevr. Westerweel).



Bron: Vogelvisie.nl

8. ZOOGDIEREN

Mol Op enkele plaatsen is geconstateerd dat daar mollen actief waren geweest.

Eekhoorn Een oud nest van deze rappe klimmer bevond zich hoog in een van de bomen.

Vos Tot twee keer toe is een vos gezien. De eerste keer was dat op 4 juni, de tweede keer op 6 juli.

9. AANBEVELINGEN

Het voornemen is om wanneer het contract van een tuinder om een of ander reden wordt beëindigd dat er geen nieuwe contracten meer worden afgesloten. De vrijkomende plek zou kunnen worden benut om struweelvorming te laten ontstaan of al dan niet bij een landgoed horende (besdragende) struiken of heesters aan te planten.

De oude zijarm zou weer in open verbinding kunnen worden gebracht met de grenssloot. Ook kan hij van blad worden ontdaan, waarbij zou moeten worden gestreefd naar het handhaven van een soort baggerlaag zonder blad. Door tegelijk aan de rand hier en daar randbegroeiing te verwijderen ontstaan open zonnige plekken. Door het uitvoeren van deze maatregelen wordt dit waterdeel aantrekkelijk voor amfibieën.

In het bosdeel moet de aftakelingsfase van de bomen niet onderbroken worden om nog meer kansen te creëren voor holenbroeders en vleermuizen. Er zou onderzoek kunnen worden gedaan naar het voorkomen van vleermuizen door gebruik te maken van batdetectors en een endoscoop. Die laatste kan worden ingezet als om een of andere reden een boom of tak met gaten en spleten voor de veiligheid voor wandelaars moet worden verwijderd. Op ontstane open plekken kan worden overwogen om die niet op te vullen of alleen ijle beplanting toe te staan. Hier door ontstaan mogelijkheden voor gekraagde roodstaart, bonte vliegenvanger en fluitier.

10. LITERATUUR

Prop, D., Mooij, J., & t Spoorenberg, P. 2010. Sovon broedvogelkartering via internet. *Het Vogeljaar* 58(2): 58-62.

Reijnen, M.J.S.M. , Veenbaas, G. & Foppen, R.P.B. 1992. Het voorspellen van het effect van snelverkeer op broedvogelpopulaties. Dienst Weg- en Waterbouwkunde/DLO - Instituut voor Bos- en Natuuronderzoek, zonder plaats.

Ruitenbeek, W., Scharringa, C.J.G. & Zomerdijk, P.J. 1990. Broedvogels van Noord-Holland. Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland, Assendelft.